

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

Název projektu	Rozvoj vzdělávání na Slezské univerzitě v Opavě
Registrační číslo projektu	CZ.02.2.69/0.0./0.0/16_015/0002400

Prezentace předmětu:
MARKETING CESTOVNÍHO RUCHU

Vyučující:
Doc. Ing. Halina Starzyczná, Ph.D.
Ing. Miroslava Kostková, Ph.D.

**SLEZSKÁ
UNIVERZITA**
OBCHODNĚ PODNIKATELSKÁ
FAKULTA V KARVÍNÉ

Marketing v cestovním ruchu

Cíl přednášky: pochopit význam služeb cestovního ruchu a specifika marketingu cestovního ruchu

**SLEZSKÁ
UNIVERZITA
OBCHODNĚ PODNIKATELSKÁ
FAKULTA V KARVÍNÉ**

Doc. Ing. Halina Starzczná Ph.D.
Ing. Miroslava Kostková Ph.D.

Obsah přednášky:

Podstata marketingu v CR

Definování marketingu CR, jeho cíle a úkoly

Služby cestovního ruchu a jejich specifikace

Model Servuction, kvalita služeb

Základní klasifikace služeb

Vztah marketingu a CR

Marketingový systém CR

Marketing služeb CR

Typické přístupy k marketingu CR

Podstata marketingu CR

Připomeňme si:

Marketing je společenský a řídící proces, kterým jednotlivci a skupiny získávají to, co potřebují a požadují, prostřednictvím tvorby, nabídky a směny hodnotných výrobků a služeb s ostatními.

Marketing CR je systematická a koordinovaná orientace podnikatelské politiky cestovního ruchu, jakož i soukromé a státní politiky cestovního ruchu na místní, regionální, národní a mezinárodní úrovni na co nejlepší uspokojování potřeb určitých skupin zákazníků při dosažení přiměřeného zisku.

Marketing

Politika CR

Státní
Podnikatelská

Uspokojování
potřeb

Podstata a historický vývoj marketingu CR

- Rozvoj po druhé světové válce
- **Marketing služeb a marketing v cestovním ruchu -**
v 60. letech
- Marketing je spojen s tržním hospodářstvím, ČR –
intenzivní rozvoj až po 1990, i když zpočátku to byl spíše
módní hit.

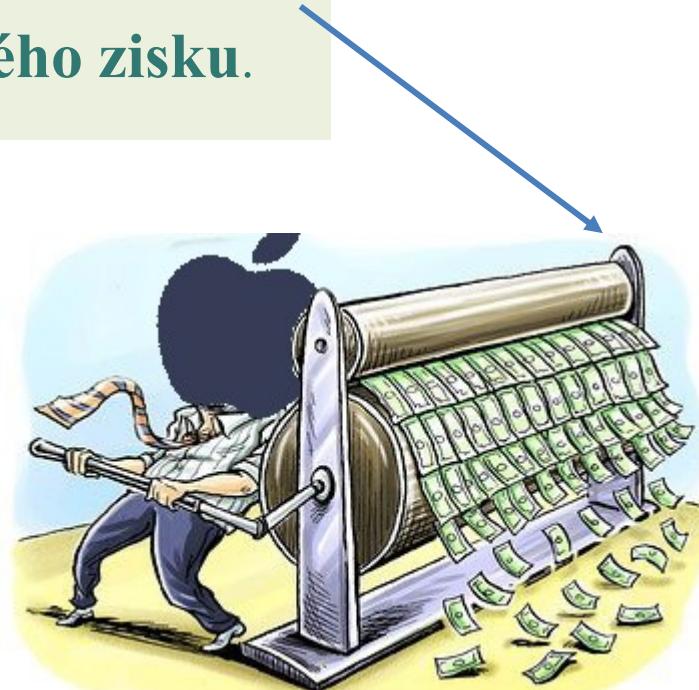
Vývoj k marketingu služeb - rámcové vymezení

Období vzniku Orientační období	Koncepce
Počátek 20. století	Výrobní
20. léta	Výrobková
30. léta	Prodejní
50. léta-60. léta	Marketingová (Transakční marketing) Marketingový mix
60. léta	Marketing služeb
70. léta	Mezinárodní marketing, Sociální marketing, Sociálně-ekologický marketing
Polovina 70. let	Sociálně-etický marketing (společenský, sociální povaha směny)
90. léta	Vztahový marketing (CRM)

Podstata marketingu služeb CR

- Orientace na uspokojování potřeb klienta
- Za účelem dosažení přiměřeného zisku.

Podstata marketingu služeb CR

Poznání potřeb a požadavků zákazníka →
následné uspokojení → cesta k úspěchu.

Znamená to v praxi:

Nabízet:

- správný produkt (**služba, šířka a hloubka nabídky**)
- na správném místě (**výběr lokality, destinace**)
- ve správném čase (**sezóna, mimo sezónní aktivity, vhodné klimatické podmínky**)
- správným způsobem
- a za akceptovanou cenu.

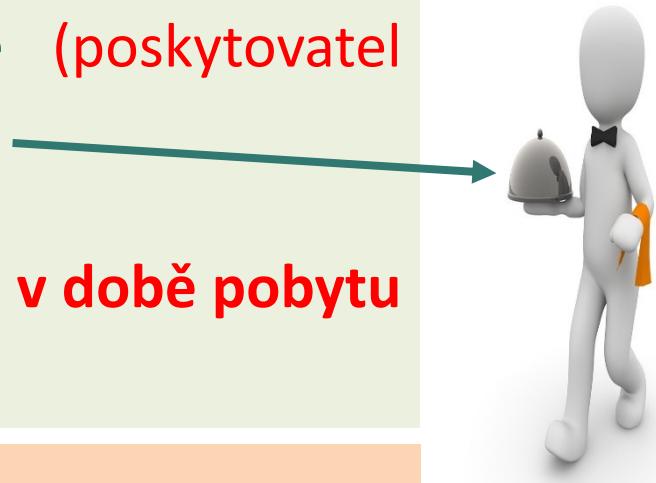

Poukaz, úroveň
dopravy,
ubytování,
gastronomie,
zážitky,
doplňkové
služby...

Marketing CR, jeho cíle a úkoly

- Marketing CR je specifický tím, že se **orientuje na sektor služeb**, kde jsou výsledky ovlivněny především **lidmi** a způsobem jejich spolupráce (**poskytovatel služby versus příjemce služby**).
- Cílem je **uspokojování potřeb zákazníků v době pobytu mimo místo trvalého bydliště**.

Úkoly marketingu CR:

vyhledávání nových lokalit, objevování a uvádění nových produktů na trh, inovace stávajících produktů a jejich doplňování o nové služby, zvyšování kvality...

V centru pozornosti CR jsou služby

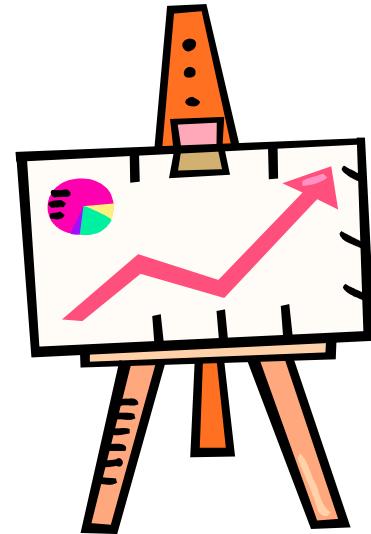
Charakterizujme si je:

= ekonomická činnost, jejímž výsledkem jsou **nemateriální hodnoty**, které se projevují jako užitečné efekty pro spotřebitele, zabezpečující potřeby cestovního ruchu.

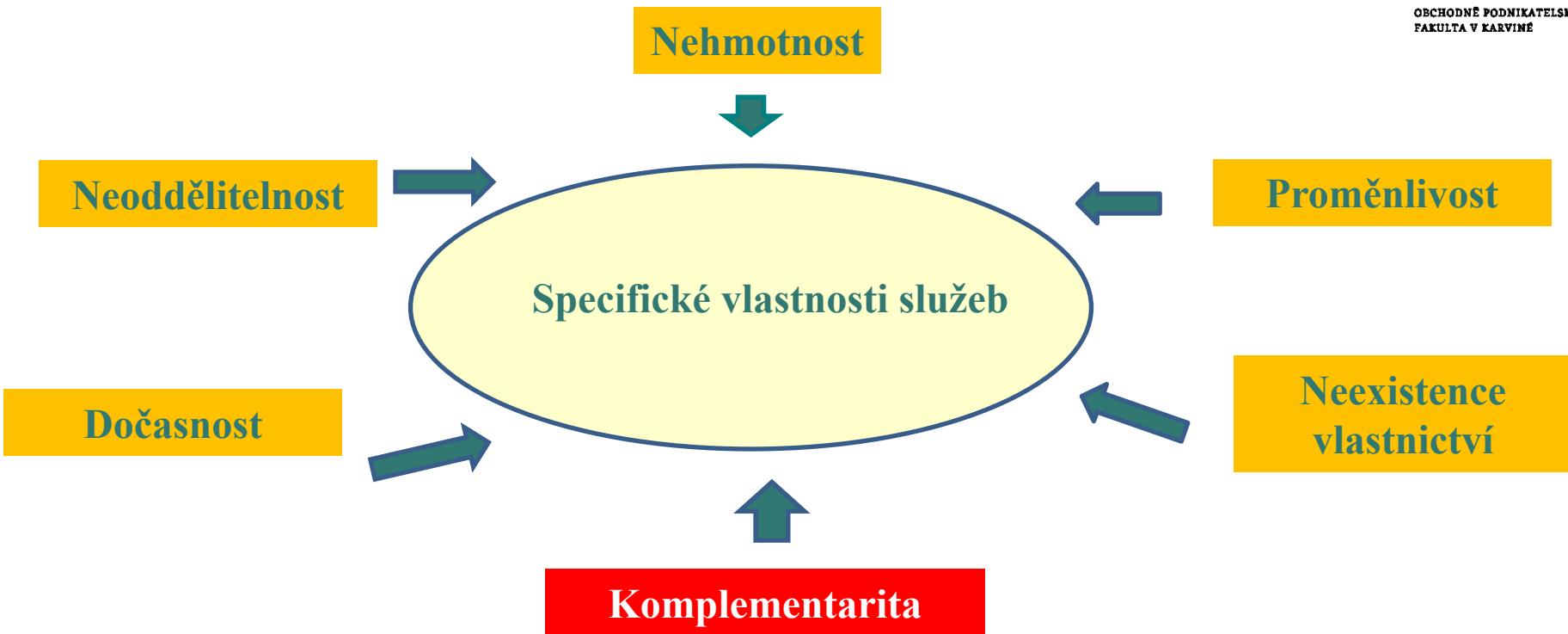

Služby a jejich vývoj

- Počátek 80. let 20. století - „deindustrializace ekonomiky“,
- Tempo růstu sféry služeb je rychlejší než tempo růstu průmyslové výroby, současně roste podíl služeb na HDP a zaměstnanosti.
- Služby se internacionálizují.
- Služby se realizují v samotném odvětví služeb a také v odvětví výroby.
- Spotřebitelské služby jsou nabízené konečnému spotřebiteli.
- **Rozvoj služeb je doprovázen růstem bohatství obyvatel –** úklidové služby, vaření, hlídání dětí, péče o seniory, služby pro volný čas, instalacní služby v domácnostech apod.

Specifické vlastnosti služeb CR

Specifické vlastnosti služeb CR

- **Nehmotnost**- nehmataelnost, nemožnost se jich dotknout, nelze je skladovat.
 - **nejistota zákazníka** – hledání signálů kvality – značka, reference, viditelné atributy (vzhled lokality, hotelu...).
(praxe: poradenství ... sestavení nabídky, CK zhmotňují služby pomocí katalogů, internetových stránek atd.).

Nehmotné aspekty služeb – zábava, přátelská obsluha, atmosféra...,

Hmotné aspekty služeb – restaurace, hotely, dopravní prostředky...hmotné prvky doplňují služby – barva na vlasy, olejíček na masáž, jídlo, katalogy atd.

- **Neoddělitelnost** - neoddělitelnost produkce a spotřeby (kadeřnictví, masáž, kosmetické služby...).
 - doporučuje se vytvořit interakci se zákazníkem, často je vedle sebe více zákazníků (praxe: hosté v restauraci, účastníci autokarového zájezdu...).

Specifické vlastnosti služeb CR

- **Proměnlivost (nehomogenita, heterogenita)** - nelze službu vykonat vždy úplně stejně, vliv subjektu (sjednocení úrovně-stanovení pracovních postupů, konkrétních doplňujících produktů, výzkum spokojenosti zákazníků).
- **Dočasnost - netrvanlivost, pomíjivost v čase**
 - nemusí být problémem, pokud je stálá poptávka, kolísání poptávky- neobsazenost hotelu nelze nahradit – hledání podpory prodeje mimo sezónu (obsazení zájezdu, hotelu, divadelní představení, doprava...).
- **Neexistence vlastnictví** - zákazník získá přístup k nějakému zařízení či činnosti, pokud není služba spojená s produktem (nákup v maloobchodě).

U služeb cestovního ruchu je specifickou vlastností ještě komplementarita!
Nutná spolupráce všech spolupracujících subjektů.
(CK, dopravní podnik, hotel, ...)

Další zvláštnosti služeb cestovního ruchu

- **Kratší expozitura** služeb (kratší spotřeba)
- Výraznější vliv **psychiky a emocí** při jejich nákupu (smyslové vnímání)
- Význam **vnější stránky** poskytovaných služeb (smysly)
- Větší důraz na **úroveň a image (asociace)**
- Složitější a proměnlivější **distribuční cesty**
- Větší závislost na **komplementárních** firmách
- Snazší **kopírování** služeb
- Větší důraz na **propagaci mimo sezóny.**

Služby cestovního ruchu - časová a ekonomická dimenze

- Služba je často **nejdříve prodaná, potom vytvořená (pobyt)** nebo konzumovaná a poté zaplacena **(jídlo v restauraci)**.
- Je produkována a spotřebovávána v rámci stejného časového rozpětí (**rekreační pobyt, relaxační koupel**).
- Služby se nedají provozovat v ekonomicky úsporném velkém množství a potom je transportovat k zákazníkům, vyžadují zařízení a vyšší počet lidí na místech, kde se služby doopravdy poskytují.

SLEZSKÁ
UNIVERZITA
OBCHODNĚ PODNIKATELSKÁ
FAKULTA V KARVÍNÉ

Model Servuction

Často jsou služby spojené s nějakým produktem.

Masér - olejíčky, doprava - dopravní prostředky, jídlo v restauraci – objednávka, obsluha....

Když si zákazník kupuje nějakou službu, kupuje si nějakou nehmatatelnost.

Model, který toto demonstruje, je nazván **Servuction (service+production)**.

Model má následující složky:

Složky pro zákazníka neviditelné (příprava jídla)

Složky pro zákazníka viditelné (vnitřní materiální prostředí –interiér-prostředí restaurace)

Složky pro zákazníka viditelné (zaměstnanci první linie, např. číšník)

Složky pro zákazníka viditelné (vnější prostředí – exteriér).

Kvalita péče o zákazníka

SLEZSKÁ
UNIVERZITA
OBCHODNĚ PODNIKATELSKÁ
FAKULTA V KARVÍNÉ

Péče o zákazníka roste na významu. Základním principem je:

Otevřenost k zákazníkovi, proaktivita při řešení problémů, znalost zákazníka.

Podniky si tvoří **standardy péče**, zřizují funkci manažera pro péči se zákazníky.

Standard péče –
eliminace
subjektivní
složky kvality

Příčiny nedostatečné péče:

- nízká úroveň managementu
- nedostatečně vyškolení pracovníci

Vzdělání, dovednosti,
investice do rozvoje
pracovníků.

Základní klasifikace služeb – odvětvové třídění

SLEZSKÁ
UNIVERZITA
OBCHODNĚ PODNIKATELSKÁ
FAKULTA V KARVÍNÉ

1. Terciární

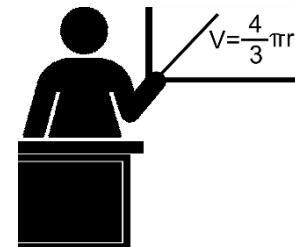
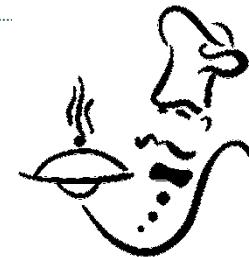
služby dříve vykonávané doma, řadíme sem služby stravovací a ubytovací, kadeřnictví a holičství, čistírny a prádelny, kosmetické služby, údržba a oprava domácích přístrojů...

2. Kvartérní

usnadňují a zefektivňují rozdělení práce, doprava, obchod, komunikace, finance, správa...

3. Kvintérní

mění a zdokonalují jejich příjemce - zdravotní péče, vzdělávání, rekreace...

$$V = \frac{4}{3} \pi r^3$$

JAK ČLENÍME SLUŽBY DLE VÝZNAMU VE SPOTŘEBĚ ÚČASTNÍKŮ CR?

SLEZSKÁ
UNIVERZITA
OBCHODNĚ PODNIKATELSKÁ
FAKULTA V KARVÍNÉ

1. Služby základní (dopravní, ubytovací a stravovací služby)

Dopravní služby - umožňují přepravu účastníků CR do cílové destinace, mezi středisky CR i v místě pobytu a další související služby.

Ubytovací služby - předpoklad rozvoje zejména zahraničního CR. Součástí je celá škála dalších služeb (odnos zavazadel, buzení, informace, zprostředkování služeb doplňkových a služeb volného času apod.)

Stravovací služby – jde o zajištění stravování, nebo občerstvení.

2. Služby doplňkové (komplementární - spojeny s využíváním atraktivit cílové oblasti, např. sportovně-rekreační, společensko-kulturní, lázeňské služby, průvodcovské, pojišťovací, směnárenské služby, tlumočnické služby, prodej map, příruček).

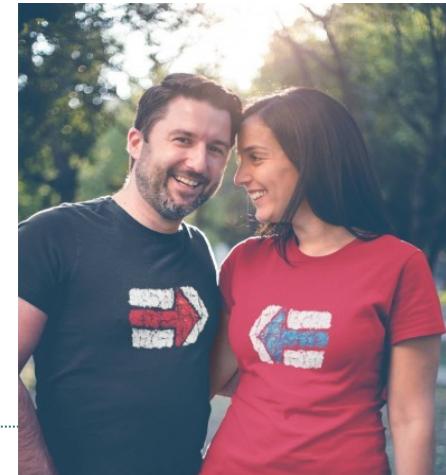
ITA
NIKATELSKÁ
VINE

Služby jsou vázány na: specifikum - shrnutí

- **místo**, kde se vyskytují předpoklady CR a spotřebitel jde za těmito atraktivitami;
- **klimatické podmínky, rozložení volného času** (prázdniny, svátky apod.), CR se vyznačuje vysokou mírou sezónnosti a nerovnoměrným rozložením v průběhu roku či týdne;
- **časovost**, neboť tvorba, prodej a spotřeba služeb CR je místně i časově spojena;
- **osobní charakter**, neboť slouží k bezprostřednímu uspokojování potřeb účastníků;
- **výsledky** společné činnosti mnoha odvětví, která se podílejí na zabezpečení a fungování systému CR;
- **vliv mimoekonomických faktorů** jako jsou přírodní katastrofy, vnitřní i mezinárodní politická situace, válečné konflikty, terorismus, bezpečnost míst apod.;

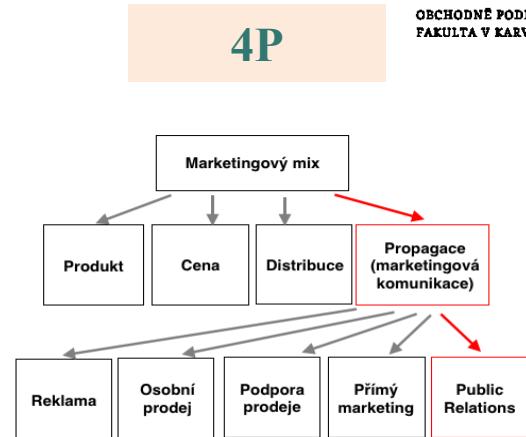
Odlišnosti marketingu ve službách CR

- úzké vymezení marketingu CR
- *nedostatečné ocenění marketingových dovedností*
- rozdílná *organizační struktura odvětví*
- *nedostatek údajů o výkonnosti konkurence,*
- dopad vládní *regulace a deregulace (platná legislativa v běžném období, podpora, pandemická situace, omezení provozu...)*
- příležitosti pro *neziskové firmy.*

Typické přístupy k marketingu v CR

- modifikace marketingového mixu (**4P + lidé, balíčky, programování, spolupráce**)
- větší význam ústní reklamy (při tvorbě nabídky, WOM – předávání zkušeností od známých, příbuzných apod.)
- emotivní marketingová komunikace
- složitější ověřování inovací (**nové produkty**)
- růst významu dobrých vztahů s komplementárními firmami (**vztahový marketing**).

+ lidé, balíčky,
programování a
spolupráce

WOM (Word-of-Mouth) – ústní šíření reklamy
Člověk chválí to, čemu věří. (spontánní projev)

Emoční impulzy v marketingu

SLEZSKÁ
UNIVERZITA
OBCHODNĚ PODNIKATELSKÁ
FAKULTA V OPAVĚ

Emoční impulzy - značka L'Oréal pomocí stojanu dokázala v průběhu brzkého jara přinést do místa prodeje atmosféru prázdnin a dovolené. V období, kdy třeba ještě pokračuje zima, navodí vizuálním pojetím prodejního stojanu libý pocit pobytu v teple, na pláži nebo u bazénu a takto vyrušený a zaujatý zákazník impulzivně sáhne po produktu, aby se připravil na dovolenou koupí přípravku na opalování a alespoň v duchu se jí přiblížil, byť venku ještě může padat sníh. Takové P.O.P. materiály tedy stimulují libý pocit – pocit radosti.

To platí i v CR- vyvolávání
asociací.

<https://www.dago.cz/vyvolejte-v-zakaznicich-emoce-primo-v-miste-prodeje-vyplati-se-to-1-cast-79/>

Pro úspěšný marketing služeb musíme poznat:

- Kdo je důležitý při rozhodování o poskytnuté službě?
- Podle kterých kritérií si službu vybírá?
- Kde nejčastěji používá službu?
- Kdy nejčastěji používá službu?

SLEZSKÁ
UNIVERZITA
OBCHODNĚ PODNIKATELSKÁ
FAKULTA V KARVÍNÉ

Zpětná vazba:
Marketingový
výzkum
spokojenosti
zákazníků, jeho
postojů...

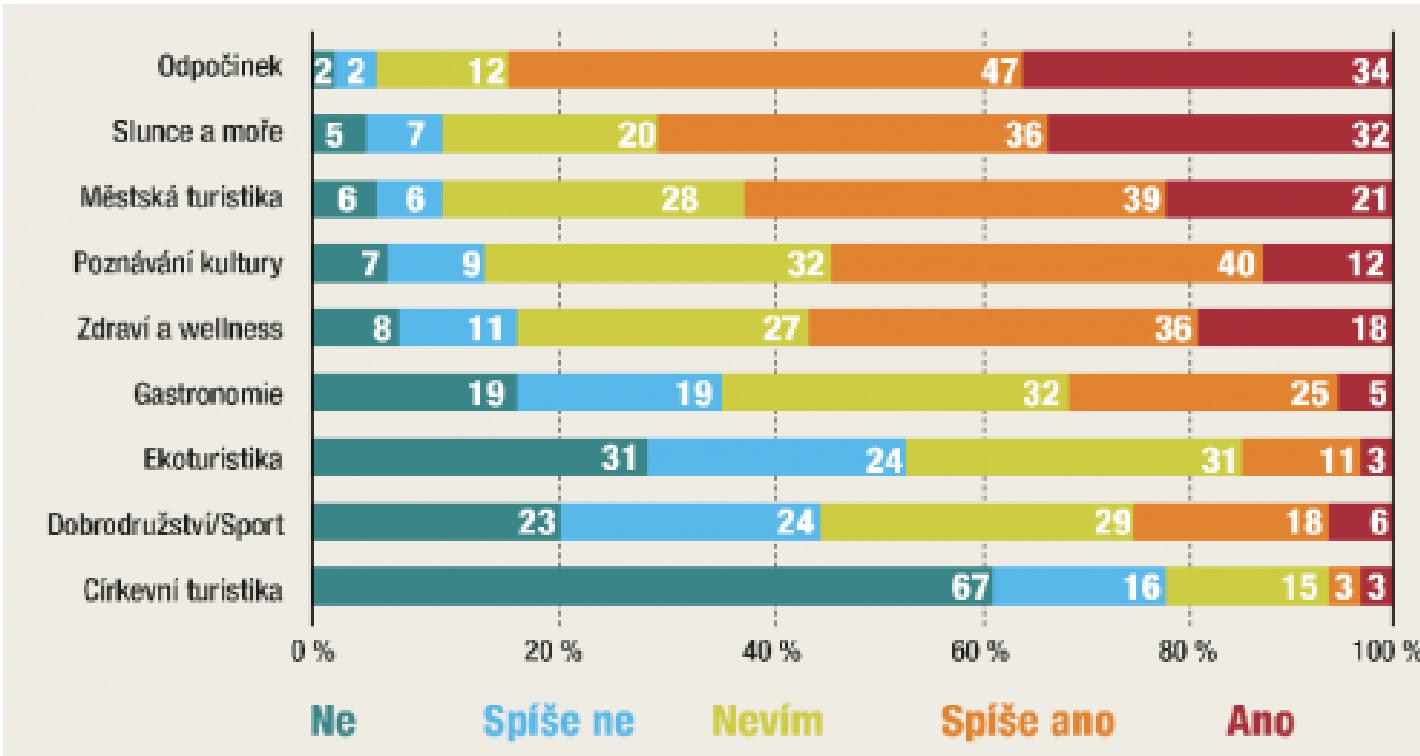
Úspěch marketingu podniku CR závisí na:

- schopnosti definovat vlastní nabídku
- identifikaci potenciálních hostů
- identifikaci příležitostí a ohrožení na trhu
- schopnosti aktivizovat potenciální hosty k využití služeb.

Zpětná vazba:
Marketingový
výzkum

Preference českých turistů (2018)

Marketingový systém cestovního ruchu

Marketingový systém CR je soubor vzájemně propojených částí pro dosažení společných marketingových cílů.

Je to systematická metoda plánování, realizace, kontroly, vyhodnocení a přizpůsobení marketingových činností podniku služeb CR.

Marketingový systém cestovního ruchu- směr vývoje

- Sběr a rozbor informací – **KDE JSME NYNÍ?**
 - Stanovení cílů – **KDE BYCHOM CHTĚLI BÝT?**
 - Dodržování základních pravidel marketingu – **JAK SE TAM DOSTANEME?**
 - Použití jednotlivých částí marketingového mixu – **CO UDĚLÁME PRO TO, ABYCHOM SE TAM DOSTALI? JAK ZAJISTÍME, ŽE SE TAM DOSTANEME?**
 - Plánování – **KDO, KDY A CO UDĚLÁ PRO TO, ABYCHOM SE TAM DOSTALI?**
 - Realizace
 - Kontrola – **JAK ZJISTÍME, ŽE JSME SE TAM DOSTALI?**
-

Marketingový systém cestovního ruchu a jeho základní prvky

- 1. Strategické marketingové plánování**
(plánování v dlouhodobém časovém horizontu by mělo úspěšně reagovat na změny v prostředí)
- 2. Marketingová orientace na zákazníka**
(základní kámen systému)
- 3. Rozdílnost marketingu výrobků a služeb**
(viz specifické vlastnosti služeb)
- 4. Umění porozumět zákazníkovu chování a jeho reakcím**
(přednákupní chování, nákupní i po nákupní, tradice a zvyky, kulturní odlišnosti).

Komplexní
péče

Marketingová orientace

- **na zákazníka** (dostatečně známe cílové zákazníky, marketingový mix – služba, cena, distribuce, komunikace, ...)
- **na konkurenci** (dokážeme rozeznat krátkodobou i dlouhodobou sílu konkurence).

Koordinace mezi všemi složkami organizace – znalost práce nejen oddělení marketingu, ale především oddělení, které se zabývají vlastní službou.

Znalost technologie služby, znalost vnitřní organizace služby.

Je třeba plánovat!!!

Pojem strategický marketing znamená zaměření se na budoucnost, na budoucí zákazníky, na budoucí potřeby a poptávku a na budoucí činnosti firmy, což lze vyjádřit prostřednictvím vize, mise a filosofie organizace (časový horizont je dlouhodobý).

Problém marketingové strategie v CR: omezení

- málo validní **statistická data**,
- nejsou důsledně využívány **výsledky výzkumu** v CR (ten je zatím navíc hodně empirický),
- **složité vyhodnocení účinnosti marketingové strategie** – vliv velmi mnoha faktorů, časové zpoždění od realizace strategie, snadné kopírování konkurence – často ve spojení s nízkými náklady, realizace kopírované strategie, dobrá informovanost o strategii konkurence,
- **dále vysoká dynamika rozvoje CR** – mění se technologie, vyhledávané destinace, měnící se požadavky zákazníků (objektivně je obtížné získat dlouhodobé řady údajů).

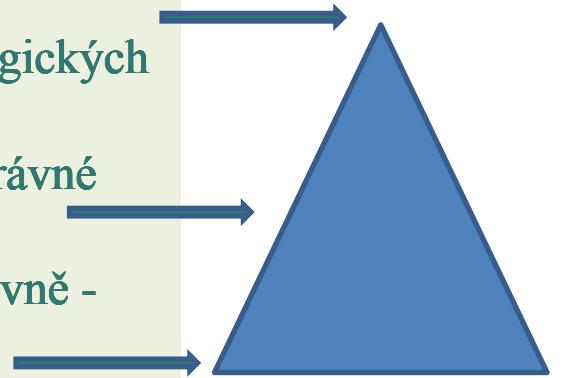
Proces strategického marketingového řízení

Proces strategického marketingového řízení se skládá: z analýzy marketingových příležitostí, výzkumu a výběru cílových trhů, z navrhování marketingových strategií, plánování marketingových programů, organizování a implementace marketingových činností a provádění kontroly marketingového úsilí s cílem vytvářet směny, které uspokojí jednotlivce a firmy.

Firmy si vymezují svoji vizi, misi, poslání a cíle.

Strategický marketing se odehrává na nejvyšším stupni řízení. Existují tři úrovně řízení

- **vrcholový management** (top management) rozhoduje o strategických záměrech firmy - strategický marketing,
- **střední management** (middle management) provádí výběr správné taktiky - taktický marketing,
- **nižší management** (operative management) rozhoduje operativně - operativní marketing.

Hledání konkurenční výhody, jako cíle strategického řízení

- **Nízké náklady** - organizace díky nízkým nákladům dosahuje vysokých zisků dokonce i v prostředí tvrdé konkurence. (v malé cestovní kanceláři je majitel současně i průvodcem při zájezdech, čímž se mu snižují mzdové náklady).
- **Strategie odlišení v CR** – jiné služby než konkurence.
- **Specializace na určitý segment** – nabídka specializovaných služeb a produktů (vegetariánská strava, nabídka sálů hotelu na různé akce, pouze exotické destinace, výklenkový turismus, zdravotní turistika).

Definice marketingové strategie v cestovním ruchu

- Marketingová strategie je proces, jehož cílem je efektivní **alokace** omezených finančních prostředků podniku ke zvýšení prodeje a udržení si **konkurenční výhody**. Aby mohl být podnik úspěšný na trhu a mít větší tržní podíl, měla by se jeho marketingová strategie soustředit na zákazníka, tj. na uspokojování jeho potřeb, požadavků a očekávání.

Proces tvorby MS

1. Definice, poslání a vize podniku
2. Zkoumání trendů a tržních motivů
3. Strategická analýza
4. Definice a výběr strategií
5. Implementace strategií
6. Monitoring a kontrola průběhu realizace
7. Vyhodnocení úspěšnosti, reflexe a korektury

Definice marketingové strategie v cestovním ruchu

SLEZSKÁ
UNIVERZITA
OBCHODNĚ PODNIKATELSKÁ
FAKULTA V KARVÍNÉ

Vize – kde chceme být, směr vývoje

Lázně Darkov

Kvalita léčby je pro nás prioritou číslo 1.

Poslání – cíl působení

Odstranění a minimalizace trvalých následků nemocí a úrazů pohybového ústrojí prostřednictvím komplexní péče, kterou poskytuje tým vysoce kvalifikovaných odborníků, s využitím přírodního jodobromového léčebného zdroje na trzích Moravy, Saudské Arábie a Ruska.

Příklad: Aplikace marketingu při zavádění hotelu na trh (strategická analýza)

- **Kdo?** - hosté - stávající, potenciální, jejich potřeby a požadavky,
- **Co?** - produkt - co, kdy, kde a jak se bude prodávat?
- **Co?** - význam tvorby balíčků (packagingu) v hotelu,
- **Kde? Kdy?** ... distribuce a prodej produktu
- **Jak?** - projekt hotelu - budova hotelu, design, styl, architektura, interiér, exteriér, dekorace, atmosféra, styl,
- **Jak?** - typ hotelu - nezávislý nebo řetězcový hotel, nenápadný nebo boutique hotel?

Shrnutí přednášky

Marketing v CR – definice

Podstata marketingu v CR,

Podstata a historický vývoj marketingu v CR

Služby CR – definice a specifické vlastnosti

Členění služeb CR - služby základní (dopravní, ubytovací, stravovací), služby doplňkové (komplementární – sportovní akce, kulturní akce, pojišťovací služby, průvodcovství...)

Zvláštnosti služeb CR

Marketingový systém v CR

Strategický marketing v CR

Děkuji za pozornost

